Sygnatura akt **XII C 324/18**

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 20 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Izabela Cieślińska

Protokolant: Monika Besz-Radzichowska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie sprawy z powództwa [redacted]

przeciwko Powszechnej Kasie Oszczędności Bankowi Polskiemu S.A. w Warszawie

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy - bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony w dniu 2 czerwca 2014 r. przez Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni przeciwko [redacted], zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego postanowieniem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie I Co 1167/14 - w części, tj. ponad kwotę 1.746,01 zł;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.417 zł kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nakazuje pozwanemu aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 10.824 zł tytułem brakującej opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony, oraz kwotę 1.386,40 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

XII C 324/18

U Z A S A D N I E N I E

Powód [redacted] skierował pozew przeciwko stronie pozwanej Powszechnej Kasie Oszczędności Bankowi Polskiemu S.A. z siedzibą w Warszawie o pozbawienie w całości w stosunku do powoda wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 2 czerwca 2014r. nr 167/2014 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nadaną postanowieniem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 29 grudnia 2015 r. Jednocześnie powód wniósł o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu swego stanowiska powód wskazał, że w dniu 3 marca 2007r. zawarł z Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni (poprzednikiem prawnym pozwanego) umowę o kredyt mieszkaniowy Nordea-Habitat udzielony w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 86.193,50 franków szwajcarskich (§ 1 pkt 1 umowy oraz § 1 części ogólnej umowy - dalej „COU"). Kredyt przeznaczony był na finansowanie przedpłat na poczet nabycia od dewelopera nieruchomości położonej we Wrocławiu przy ul. [redacted], lokal [redacted] oraz refinansowanie nakładów i kosztów poniesionych na finansowanie przedpłat na poczet nabycia od dewelopera powyższej nieruchomości.

Umowa została zawarta z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umownego bez możliwości negocjacji jej treści.

Powód wskazał, że kredyt miał zostać wypłacony w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej, przy zastosowaniu kursu kupna waluty obcej według Tabeli kursów z dnia wypłaty środków (§ 11 pkt 2 i 3 COU). Spłata kredytu miała natomiast nastąpić w równych 347 miesięcznych ratach (§ 5 Umowy). Spłata zadłużenia miała następować w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej, natomiast do przeliczeń wysokości rat spłacanego kredytu bank stosował kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów z dnia spłaty (§ 13 pkt 7 COU).

Zgodnie z umową zabezpieczenie spłaty kredytu miały stanowić między innymi ubezpieczenie kredytu od ryzyk związanych z niskim wkładem własnym w TU EUROPA S.A., ubezpieczenie kredytu na okres przejściowy w TU EUROPA S.A. oraz ubezpieczenie na życie w ramach grupowego ubezpieczenia na życie.

W dalszej części pozwu powód wskazał, że w związku z problemami osobistymi i ze znacznym wzrostem kursu franka szwajcarskiego zwracał się do banku o restrukturyzację zadłużenia, jednak bezskutecznie. Z uwagi na brak płatności Nordea Bank Polska S.A. wystawił przeciwko niemu bankowy tytuł egzekucyjny, któremu Sąd Rejonowy w Lubinie postanowieniem z dnia 29 grudnia 2015 r. nadał klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego Nordea Bank Polska S.A. –tj. Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A. z siedzibą w Warszawie. Następnie w dniu 19 stycznia 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej we Wrocławiu Tomasz Kinastowski wszczął na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego egzekucję z nieruchomości powoda, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu prowadzi księgę wieczystą [redacted]

Żądanie swoje powód wywiódł z art. 840 § 1 k.p.c. wskazując, że klauzula wykonalności została nadana bankowemu tytułowi egzekucyjnemu bezpodstawnie gdyż umowa nie została przez pozwanego skutecznie wypowiedziana.

Powód zakwestionował by w okresie wskazanym przez pozwanego nie wykonywał wobec niego zobowiązań. W szczególności powód wskazał, iż pozwany bezpodstawnie naliczał powodowi zbyt wysokie raty, w konsekwencji czego, do dnia złożenia pozwu powód nigdy nie zalegał z płatnościami rat kredytowych, a zatem dotrzymywał warunków udzielenia kredytu. Twierdzenie to powód oparł na abuzywności postanowień umowy, w szczególności postanowień odnoszących się do zasad waloryzacji udzielonego kredytu. W ocenie powoda postanowienia § 1 pkt 1, 3, 6 i 71, § 3 pkt 5 i 9, § 4 pkt 5 lit, g) i pkt 8, § 5 pkt 11 umowy oraz § 1 pkt 2 i 3. § 3 pkt 2, § 11 pkt 2. 3 i 4 § 13 pkt 7 COU są sprzeczne z art. 385^1 § 1 k.c.

Powód podał, że umowa została mu przekazana dopiero po wydaniu przez pozwanego wewnętrznej decyzji w przedmiocie udzielenie kredytu na rzecz powoda. Oznacza to, że powód nie mógł zapoznać się z treścią umowy w ramach wcześniejszych etapów jej zawierania. Nadto umowa została zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego przedłożonego przez pozwanego; pozwany nie dopuszczał wprowadzenia do umowy jakichkolwiek zmian samodzielnie przez powoda, ani też negocjowania treści umowy. Pozwany samodzielnie uzupełnił treść umowy, w ramach postanowień narzuconych przez niego należały między innymi postanowienia abuzywne.

Powód zaznaczył też, że kwestionowane postanowienia nie należą do głównych świadczeń stron, dotyczą bowiem dodatkowego zabezpieczenia lub waloryzacji kredytu oraz sposobu rozliczenia wpłat dokonywanych przez powoda, i choć wpływają pośrednio na wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat, to stanowią w istocie zastrzeżoną klauzulę waloryzacyjną, mającą charakter poboczny w stosunku do głównego obowiązku kredytobiorcy w postaci zwrotu kwoty kredytu. Na marginesie powód wskazał, że nawet gdyby przyjąć, iż klauzule te są głównymi świadczeniami stron to postanowienia te są sformułowane niejednoznacznie, co również przesądza o ich abuzywności. Postanowienia umowy odnoszą się w swej treści do kursu kupna lub sprzedaży danej waluty obowiązującego w banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu, zatem jest w nich zawarte odwołanie do czynników nieobiektywnych, niemierzalnych, a przy tym zależnych wyłącznie od jego woli w trakcie trwania umowy. Powód podkreślił również, że przyjęty przez pozwanego sposób skonstruowania kwestionowanych przez powoda postanowień umowy odzwierciedla zarówno brak szeroko rozumianego szacunku pozwanego do powoda, jak i skutkuje brakiem równowagi kontraktowej powoda oraz pozwanego w zakresie kwestionowanych przez powoda postanowień umowy.

Powód uzasadniał, że dodatkowe zabezpieczenie kredytu stanowić miało między innymi ubezpieczenie kredytu od ryzyk związanych z niskim wkładem własnym w TU EUROPA SA, ubezpieczenie kredytu na okres przejściowy w TU EUROPA SA, ubezpieczenie na życie w ramach grupowego ubezpieczenia zawartej pomiędzy bankiem a Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz podwyższenie oprocentowania kredytu do czasu przedłożenia przez powoda odpisu z księgi wieczystej zawierającego prawomocny wpis hipotek na rzecz Banku. Umowa nie określała w żaden sposób jakichkolwiek warunków na jakich miałoby dojść do zawarcia przez powoda lub bank przedmiotowych umów ubezpieczenia, a to w szczególności: sumy ubezpieczenia, sposobu obliczenia składki

ubezpieczeniowej, warunków ustania spornej umowy ubezpieczeniowej, zasad odpowiedzialności ubezpieczyciela, a także ewentualnych zasad przejścia roszczenia pozwanego przeciwko powodowi na rzecz ubezpieczyciela. Powodowi nie przysługują jakiekolwiek możliwości kontroli sposobu wykonywania przez pozwanego umowy w kwestionowanym w toku niniejszego postępowania zakresie, pomimo uiszczania na rzecz pozwanego składek z tytułu w/w ubezpieczeń, a to w szczególności: samego faktu zawarcia umowy ubezpieczeniowej przez pozwanego w zakresie dotyczącym powoda, faktu uiszczenia przez pozwanego składek ubezpieczeniowych w zakresie dotyczącym powoda, faktu ustalenia składek ubezpieczeniowych w wysokości odpowiadającej stawkom rynkowym, a także innych warunków spornych umów ubezpieczeniowych. Nie jest zwłaszcza jasne, czy sam fakt zawarcia umów ubezpieczeniowych jest dla powoda korzystny, czy też może skutkować wyłącznie konsekwencjami negatywnymi. W ocenie powoda brak ujawniania przez pozwanego jakichkolwiek istotnych elementów przedmiotowych umów związany jest z uzyskiwaniem jakichkolwiek korzyści związanych z ich zawarciem tylko przez pozwanego, a nie przez powoda. W związku z powyższym nie jest jasne, dlaczego to powód ma finansować składki ubezpieczeniowe spornych polis ubezpieczeniowych, w sytuacji, w której przedmiotowe polisy mogą zabezpieczać wyłącznie interes pozwanego, a nie powoda. Powyższe skutkuje zdaniem powoda naruszeniem zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń powoda i pozwanego. Pozwany dopuszcza się bowiem przeniesienia kosztów ubezpieczeń zabezpieczających wyłącznie jego interesy prawne oraz majątkowe bez przyznania w zamian za poniesione wydatki finansowe jakichkolwiek korzyści na rzecz powoda oraz możliwości kontrolowania przez powoda działań podejmowanych przez pozwanego w przedmiotowym zakresie. W związku z powyższym, w ocenie powoda, przedmiotowe postanowienia bardzo niekorzystnie kształtują sytuację ekonomiczną powoda prowadząc do rażącego uprzywilejowania pozwanego w stosunku prawnym oraz do ukształtowania praw powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Ponadto skoro podwyższenie przez bank oprocentowania jest bezpośrednio związane z ponoszonym przez bank ryzykiem - to ustaje z chwilą uprawomocnienia się wpisu do hipoteki na rzecz banku, a zatem nieuprawnionym jest pobieranie wyższego oprocentowania po dokonanym wpisie. Zapis ten w ocenie powoda również ma charakter niedozwolony.

Powód ocenił również, że pozwany przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości salda kredytu, a tym samym i wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego, poprzez wyznaczanie w tabelach kursów kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego. Dotyczyło to tak uruchomienia kredytu, jak i jego późniejszej spłaty. Jednocześnie prawo banku do ustalania kursu waluty w świetle umowy nie doznawało żadnych formalnych ograniczeń. W umowie nie wskazano bowiem żadnych kryteriów kształtowania kursu. W szczególności postanowienia umowne nie przewidywały, aby aktualny kurs franka szwajcarskiego ustalony przez bank pozostawał w określonej relacji do aktualnego kursu tej waluty ukształtowanego przez rynek walutowy lub w określonej relacji do kursu średniego waluty publikowanego przez NBP. Wskazane postanowienia powód uznał za niedozwolone (w rozumieniu art. 385^1 §1 k.c.) w całości. Powód wskazał, że nie posiadał żadnej możliwości kontroli sposobu wykonywania przez pozwanego w/w umów w kwestionowanym w toku niniejszego postępowania zakresie, a w szczególności w zakresie wysokości salda kredytu i wysokości rat kredytowych. Powód zawierając umowy kredytu, nie mógł również w żaden sposób określić potencjalnego ryzyka z tym związanego oraz nie mógł oszacować całkowitych kosztów związanych z kredytem. Z tych też względów powód zaliczył w/w postanowienia za

kształtujące jego prawa oraz obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Powód podkreślił, że na skutek narzuconego przez pozwanego brzmienia umowy, został zobowiązany do zapłaty świadczeń, z których nie czerpał jakichkolwiek wymiernych korzyści, co znajduje odzwierciedlenie w naruszeniu zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron. Zobowiązanie powoda do zapłaty rat kredytu w zawyżonej wysokości doprowadziło do znacznego pogorszenia jego sytuacji finansowej. W rezultacie zdolność płatnicza powoda uległa wymiernemu pomniejszeniu, co w konsekwencji mogło doprowadzić do wypowiedzenia umów przez pozwanego.

W konsekwencji zdaniem powoda, nie był on związany opisanymi postanowieniami umownymi, z których wynikała konieczność waloryzacji waluty kredytu za pośrednictwem franka szwajcarskiego. Na mocy w/w umów (oraz w wyniku ewentualnego wypowiedzenia) nie był on zobowiązany do zwrotu na rzecz banku takiej kwoty, jaka wynika z treści wystawionego bankowego tytułu egzekucyjnego, albowiem postanowienia umowne przewidujące waloryzację udzielonego kredytu według kursu franka szwajcarskiego zgodnego z tabelą walut ustalaną przez pozwanego, nie wiązały powoda.

Powód wskazał, że wyliczenie wartości części salda kredytu już spłaconego przez niego powinno zostać poprzedzone wyliczeniem wysokości rat kredytowych, do których uiszczania zobowiązany był powód na podstawie umowy, z pominięciem postanowień abuzywnych, w szczególności zapisów dotyczących waloryzacji kredytu. W rzeczywistości zatem bank udzielił powodowi kredytu złotowego oprocentowanego według zasad określonych w umowie. Implikacją konieczności pominięcia klauzuli waloryzacyjnej jest bowiem niemożność zastąpienia jej innymi klauzulami, które mogłyby odzwierciedlać zgodną wolę stron w chwili zawarcia umowy. Brak jest ponadto jakichkolwiek przepisów dyspozytywnych, które mogłyby zastąpić te postanowienia.

Wobec powyższego należy uznać, że do samej waloryzacji kredytu nigdy nie doszło. Skoro natomiast do samej waloryzacji kredytu nigdy nie doszło, to bezprzedmiotowe są również postanowienia, które odnoszą się w swej treści do zasady wyliczania wysokości rat kredytowych w oparciu o saldo kredytu wyrażone w walucie obcej.

Wyliczenie wartości części salda kredytu już spłaconego przez powoda, jego zdaniem powinno nastąpić w ten sposób, iż zapłacone na rzecz pozwanego kwoty w złotych należałoby wprost zaliczać na poczet rat kredytowych wyrażonych w złotych, które w przypadku nadpłaty powinny pomniejszać saldo kredytu.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W pierwszej kolejności strona pozwana przyznała, iż przysługuje jej legitymacja bierna wskazując, że w dniu 31 października 2014 r. Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni połączył się z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. jako spółka przejmującą w trybie art. 492 §1 pkt 1 k.s.h. Wskutek połączenia spółka przejmująca – PKO BP S.A. jako następca prawny Nordea Bank Polska S.A. wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki wynikające z umów zawartych dotychczas przez spółkę przejmowaną.

Wnosząc o oddalenie powództwa w całości strona pozwana zaprzeczyła, jakoby umowa kredytowa opisana szczegółowo w pozwie zawierała klauzule niedozwolone w rozumieniu art.353[1] k.c., wskazując jednoznacznie, iż bank był uprawniony do wystawienia tytułu egzekucyjnego a kwota określona w tytule egzekucyjnym została w sposób prawidłowy ustalona.

Strona pozwana podkreśliła, że powód złożył dwa pisemne oświadczenia, z których treści wynikało, że został poinformowany przez bank o ponoszeniu ryzyka wynikającego ze zmiany kursu waluty, w której kredyt jest denominowany oraz że ryzyko to akceptuje. Jednocześnie powód zobowiązał się do ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w przypadku, gdy obciążenie kredytem nieruchomości stanowiącej prawne zabezpieczenie spłaty kredytu przekroczy 80% wartości nieruchomości. Powód jednoznacznie oświadczył również, że odrzuca ofertę banku udzielenia kredytu w walucie polskiej. Ponadto powód złożył pisemne oświadczenie, w którym potwierdził, że został poinformowany przez bank o ryzyku wynikającym ze stosowania przy spłacie kredytu zmiennej stopy procentowej i że jest świadomy, że ewentualny wzrost stopy procentowej spowoduje wzrost raty kapitałowo-odsetkowej kredytu i ryzyko to akceptuje.

Strona pozwana zwróciła również uwagę, że w dacie zawarcia umowy kredytowej pracownicy banku stosowali tzw. Rekomendację S wydaną przez ówczesną Komisję Nadzoru Bankowego, zgodnie z którą bank przed zawarciem umowy przedstawił powodowi w pierwszej kolejności ofertę kredytu złotowego, przedstawił symulację wzrostu kosztów obsługi kredytu w zależności od wzrostu kursu waluty w jakiej kredyt jest denominowany. Pracownicy banku byli też zobligowani do wyjaśnienia w sposób zrozumiały i przystępny istoty i mechanizmu ryzyka walutowego związanego z udzielanym kredytem.

Strona pozwana wskazała, że kredyt został uruchomiony w walucie polskiej w kwocie stanowiącej równowartość wypłaconej kwoty kredytu wyrażonej we franku szwajcarskim (86.193,50 CHF), przeliczonej przy zastosowaniu kursu kupna CHF według Tabeli kursów walut obowiązującej w Nordea Bank Polska S.A. w dniu wypłaty środków. Wypłata nastąpiła w sześciu transzach. W dalszej części odpowiedzi na pozew strona szczegółowo opisała warunki umowy. Jednocześnie wskazała, że z uwagi na niski wkład własny w kwocie 31.453,24 zł kredyt został objęty docelowym zabezpieczeniem w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, co znalazło dodatkowo odzwierciedlenie w podwyższonej marży banku o 0,25% stosowanej do czasu, aż wskaźnik LTV kredytu nie będzie przekraczał 80% . Powód złożył pisemne oświadczenie, w którym potwierdził min. świadomość i znajomość konsekwencji prawnych ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, którym został objęty kredyt.

Bank potwierdził, że powód zaprzestał spłaty kredytu, wobec czego pismem z dnia 9 stycznia 2014 r. zostało złożone powodowi oświadczenie o wypowiedzeniu umowy w oparciu o §21 pkt. 1.1. COU. Następnie w związku z bezskutecznym upływem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia umowa kredytu została rozwiązana a kredyt stał się wymagalny w całości. Dało to podstawę do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego nr 167/2014, który w dniu 29 grudnia 2015 r. zaopatrzony został w klauzulę wykonalności.

Strona pozwana przedstawiła również obszerne rozważania prawne w kwestii rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniach prowadzonych w oparciu o art. 840 § 1 k.p.c. Nadto szczegółowo przedstawiła istotę i mechanizm denominacji w walucie obcej, zasady ustalania kursów walut w tabelach stosowanych przez bank. W swoim stanowisku strona pozwana

podkreślała bezzasadność stawianych jej zarzutów co do dowolności banku w zakresie ustalania kursów walutowych, posiłkując się przy tym orzecznictwem sądów powszechnych.

Ponadto strona pozwana szczegółowo wyjaśniła również istotę i konstrukcję ubezpieczeń stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego powodowi zarzucając w konsekwencji, iż powód nie wyjaśnił na czym polega związek faktyczny lub prawny pomiędzy ewentualnym uznaniem kwestionowanych postanowień za klauzule abuzywne a istnieniem, wysokością i wymagalnością zadłużenia określonego w bankowym tytule egzekucyjnym. Na poparcie swego stanowiska strona pozwana przywołała zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego zawarte w aktualnie obowiązującej Rekomendacji S, stanowiącej zbiór zasad dotyczących dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania bankami. Nadto strona pozwana sprzeciwiła się uznaniu, że z tytułu ubezpieczenia powód nie otrzymuje żadnego ekwiwalentnego świadczenia, ponieważ odpowiednikiem ekonomicznym ustanowienia przez kredytobiorcę zabezpieczeń wymaganych przez bank nie jest świadczenie z tytułu zabezpieczenia lecz lepsze niż w przypadku braku zabezpieczeń warunki kredytu. Bank wskazał również, że w pełni uzasadniona jest konstrukcja ubezpieczenia przejściowego i związanej z tym wyższej marży stosowanej przez bank do czasu przedstawienia odpisu księgi wieczystej zawierającej prawomocny wpis hipoteki. Podkreślił, że to bank a nie klient zobowiązany jest wobec zakładu ubezpieczeń do uiszczania składki, bank może jednak koszty związane z zawarciem i wykonaniem umowy ubezpieczenia pomostowego wkalkulować w koszt kredytu i wówczas obciążyć nimi klienta. Odnosząc się do umowy ubezpieczenia na życie strona pozwana wskazała, że ubezpieczenie to zostało zawarte na rzecz powoda jako ubezpieczonego co w pełni uzasadnia obciążenie go kosztem składki ubezpieczeniowej.

Strona pozwana zakwestionowała również prawdziwość twierdzeń powoda odnośnie abuzywności klauzul jakie rzekomo miały być zawarte w umowie. Opierając się o regulację zawartą w art. 385^1k.c. strona pozwana podała, że postanowienia umowy dotyczące przeliczeń denominacyjnych zostały przez niego indywidualnie uzgodnione. Powód miał możliwość zaciągnięcia kredytu w złotówkach jednak nie skorzystał z tego uprawnienia. Przedstawiając obszerną argumentację prawną strona pozwana twierdziła ponadto, że kwestionowane postanowienia umowne określają główne świadczenia stron co w konsekwencji uniemożliwia kontrolę indywidualną pod kątem abuzywności. Jednocześnie z ostrożności procesowej strona pozwana wskazała, że zakwestionowane postanowienia dotyczące denominacji świadczeń odczytywane całościowo nie budzą żadnych wątpliwości co do tego, jaka kwota zostanie powodowi udzielona przez bank. Nadto postanowienia dotyczące przeliczeń walutowych z wykorzystaniem tabel kursów zostały sformułowane w sposób przejrzysty, prostym i zrozumiałym językiem. Strona pozwana szczegółowo uzasadniła również swoje stanowisko, iż brak podstaw do uznania, że kwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszają jego interesy. W szczególności strona pozwana podkreśliła, że z uwagi na zmienność kursów walut bank nie miał wpływu na wysokość tych kursów. Gdyby powód w dniu zawarcia umowy kredytu zawarłby umowę kredytu w PLN, to i tak wysokość miesięcznych rat takiego kredytu oscylowałaby aktualnie w wysokości zbliżonej do rat kredytu denominowanego w CHF, przy czym jeszcze w 2013 r. byłyby zdecydowanie wyższe aniżeli raty kredytu w CHF.

Strona pozwana sprzeciwiła się również uznaniu - jako konsekwencji ewentualnego stwierdzenia istnienia abuzywnych klauzul – że zawarty kredyt jest kredytem złotówkowym i w tym zakresie przedstawiła obszerną argumentację prawną dotyczącą art. 385^1§2 k.c. i 65 k.c.

Pozwany bank wyjaśnił również, iż brak jest podstaw do analizy żądania powoda na gruncie ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym ponieważ nie sposób uznać, by jakiekolwiek działania lub zaniechania banku związane z zawarciem, wykonaniem i rozwiązaniem umowy kredytu stanowiły nieuczciwe praktyki rynkowe w rozumieniu tej ustawy. W szczególności strona pozwana powołała się na procedurę „Instrukcji udzielania przez Nordea Bank Polska S.A. kredytu mieszkaniowego Nordea-Habitat" do której każdy pracownik winien był się stosować. Bank nie stosował praktyk, które wprowadzałyby przeciętnych konsumentów w błąd. Bank sprzeciwił się uznaniu, by rzekomo zarzucane jemu działania lub zaniechania doprowadziły do znacznego ograniczenia zdolności przeciętnego konsumenta do podjęcia świadomej decyzji.

W toku postępowania, po wydaniu przez TSUE wyroku z dnia 3 października 2019 r. C-260-18, powód oświadczył, że został poinformowany o ewentualnych skutkach uznania umowy kredytowej z dnia 9 marca 2007 r. za nieważną i godzi się z konsekwencjami prawnymi, sprzeciwia się jednocześnie by w jakimkolwiek zakresie sąd uzupełniał postanowienia umowy.

Na rozprawie w dniu 6 grudnia 2019 r. pełnomocnik powoda podtrzymał stanowisko, że strona pozwana nie miała podstaw do wypowiedzenia umowy kredytu, ewentualnie przyjmując, że łącząca strony umowa jest nieważna z uwagi na fakt, że strony nie określiły w umowie wzajemnych świadczeń.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Zarządzeniem nr 206/2006 z dnia 24 listopada 2006 r. Prezes Zarządu Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni wprowadził – z dniem 27 listopada 2006 r. – Instrukcję udzielania przez Nordea Bank Polska S.A. kredytu mieszkaniowego Nordea Habitat w miejsce Instrukcji wprowadzonej Zarządzeniem nr 147/2006 z dnia 31 sierpnia 2006 r.

Zgodnie z § 38 ust. 2 Instrukcji w przypadku klienta zainteresowanego kredytem denominowanym w walucie obcej, doradca kredytowy lub inna osoba działająca w imieniu banku byli zobowiązani:

- w pierwszej kolejności oferować kredyt udzielany w złotych, informując jednocześnie o ryzyku związanym z zaciąganiem kredytu denominowanego,

- prezentować symulację wzrostu kosztów obsługi kredytu (wysokości rat kapitałowo-odsetkowych) w zależności od wzrostu kursu waluty, w jakiej kredyt jest denominowany, tj. przy aktualnym poziomie kursu – bez zmian stopy procentowej, przy złożeniu, że stopy procentowe dla kredytu denominowanego są nie mniejsze niż dla kredytu złotowego, a kapitał kredytu denominowanego jest większy o 20 %, przy wzroście kursu waluty w stopniu, odpowiadającym różnicy pomiędzy maksymalnym i minimalnym kursem waluty w ciągu ostatnich 12 miesięcy, bez zmiany poziomu stóp procentowych,

- upewnić się, że klient jest świadomy ryzyka związanego ze zmianą kursu waluty i w razie potrzeby wyjaśnić klientowi niejasne kwestie,

- prezentować ofertę kredytu denominowanego oraz przedłożyć klientowi odpowiednie oświadczenia stanowiące załączniki do wniosku o kredyt.

W zakresie ryzyka zmiany kursu, w przypadku kredytów innych niż złotówkowe, doradcy finansowi, pracownicy banku przedstawiali potencjalnym klientom historyczne dane. Co do zasady zdolność kredytowa była wyższa w przypadku kredytów walutowych, co decydowało o ich „atrakcyjności" i większym zainteresowaniu.

dowód: *zarządzenie nr 206/2006 Prezesa Zarządu Nordea Bank Polska S.A. z dnia 2 listopada 2006 r. – k. 220; Instrukcja udzielania przez Nordea Bank Polska S.A. kredytu mieszkaniowego Nordea Habitat – k. 221-222; zeznania świadka* [redacted] *– k. 315).*

Powód [redacted] ma obecnie 50 lat, z wykształcenia jest inżynierem górnictwa. W 2007 r. powód postanowił zaciągnąć kredyt hipoteczny na zakup mieszkania. W tym celu zgłosił się do doradcy finansowego z Getin Noble Bank S.A., który przedstawił mu ofertę z jedenastu banków. Po przeanalizowaniu dokumentów okazało się, że powód nie posiada zdolności kredytowej do otrzymania kredytu złotówkowego, a tylko do kredytu walutowego. Najkorzystniejszy wydawał się powodowi kredyt we frankach szwajcarskich, którego koszt był o 30 % niższy niż w przypadku kredytu złotówkowego, zaś wysokość raty przez cały okres kredytowania była stała i relatywnie niska.

Powoda zainteresowała oferta Nordea Bank S.A. w Gdyni.

dowód: *przesłuchanie powoda – k. 484.*

W dniu 28 lutego 2007 r. powód złożył wniosek o kredyt (budowlano-hipoteczny przeznaczony na zakup na rynku pierwotnym nieruchomości od dewelopera) na formularzu przygotowanym przez pracowników Nordea Bank S.A. w Gdyni. W rubryce: wnioskowana kwota kredytu powód wpisał 203.057,48 zł.

Do wniosku zostały załączone oświadczenia powoda złożone w dniu 20 lutego 2007 r. o akceptacji ryzyka zmiennej stopy procentowej, której ewentualny wzrost spowoduje wzrost raty kapitałowo-odsetkowej kredytu oraz ryzyka kursowego, w którym powód wskazał m.in., że odrzucił ofertę Nordea Bank Polska S.A. udzielenia kredytu w złotych.

dowód: *wniosek kredytowy – k. 207-208; oświadczenie o akceptacji ryzyka kursowego z dnia 20 lutego 2017 r. – k. 209; oświadczenie o akceptacji ryzyka zmiennej stopy procentowej z dnia 20 lutego 2017 r. – k. 210; zeznania świadka* [redacted] *– k. 315; przesłuchanie powoda – k. 484.*

W dniu 9 marca 2007 r. Nordea Bank Polska S.A. jako kredytodawca oraz [redacted] jako kredytobiorca zawarli umowę nr LKM-CHF-[redacted] o kredyt mieszkaniowy NORDEA-HABITAT (kredyt budowlano-hipoteczny przeznaczony na zakup na rynku pierwotnym nieruchomości od dewelopera lub spółdzielni mieszkaniowej).

Umowa składała się z dwóch części: Części Szczególnej Umowy oraz Części Ogólnej Umowy, stanowiącej przyjęty w banku wzorzec umowny.

Bank udzielił powodowi kredytu hipotecznego określonego jako kredyt denominowany udzielony w złotych w kwocie **86.193,50 CHF** z przeznaczeniem na:

- finansowanie przedpłat na poczet nabycia od firmy deweloperskiej Wrobis Developer sp. z o.o. we Wrocławiu nieruchomości zlokalizowanej we Wrocławiu przy ul. [redacted] 204, [redacted],

- refinansowanie nakładów i kosztów poniesionych przez kredytobiorcę na finansowanie przedpłat na poczet nabycia od firmy deweloperskiej Wrobis Developer Sp. z o.o. we Wrocławiu nieruchomości zlokalizowanej we Wrocławiu przy ul. Strzegomskiej [redacted] N[redacted],

- inne cele: finansowanie prac wykończeniowych kredytowanej nieruchomości,

na okres od dnia 9 marca 2007 r. do dnia 12 lutego 2037 r. (§ 1 ust. 1, 2, 4 CSU).

Kwota udzielonego kredytu została powiększona o 1.273,56 CHF z przeznaczeniem na opłaty notarialne, sądowe i skarbowe (§ 1 ust. 3 CSU).

Oprocentowanie kredytu było zmienne co 6 miesięcy i stanowiło sumę stopy bazowej oraz marży Banku, przy czym na dzień zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 4,67 % w stosunku rocznym przy marży banku 2,35 % (§ 1 ust. 8 i 9 CSU).

Spłata kredytu miała nastąpić w 347 równych miesięcznych ratach do 12 dnia każdego miesiąca, zgodnie z harmonogramem spłat, poprzez potrącenie środków z rachunku osobistego powoda (§ 5 ust. 1 i 4-7 CSU).

Powód wniósł wkład własny w kwocie 7.977,97 CHF (31.543,24 zł) na zakup kredytowanej nieruchomości stanowiący 8,47 % wartości kredytowej wartości kredytowanej nieruchomości (§1 ust. 6 CSU).

Zabezpieczenie kredytu (docelowe) stanowiły (§ 3 ust. 2 i 3-7 CSU):

1) hipoteka kaucyjna na nieruchomości położonej we Wrocławiu przy ul. [redacted] do kwoty 304.556,00 zł,

2) cesja na rzecz banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych, potwierdzona przez ubezpieczyciela,

3) weksel własny in blanco z klauzulą bez protestu wraz z deklaracją wekslową,

4) ubezpieczenie kredytu od ryzyk związanych z niskim wkładem własnym w T.U. EUROPA S.A.,

5) inne zabezpieczenia docelowe: pełnomocnictwo do rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego kredytobiorcy prowadzonego w banku,

6) weksel własny in blanco wystawiony na rzecz banku przez kredytobiorcę z klauzulą „bez protestu" wraz z deklaracją wekslową z możliwością jego indosowania na rzecz T.U. Europa S.A.

Zabezpieczenie kredytu (przejściowe i dodatkowe) stanowiły (§ 3 ust. 8-10 i 12 CSU):

1) przejściowe: ubezpieczenie kredytu na okres przejściowy w T.U. EUROPA S.A. (do czasu ustanowienia zabezpieczenia celowego, tj. do czasu przedłożenia przez powoda odpisu księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości zabezpieczającej kredyt), co wiązało się z podwyższeniem marży banku o 1,0 %,

2) dodatkowe: ubezpieczenie na życie w ramach umowy ubezpieczenia grupowego zawartej pomiędzy bankiem a Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.,

3) przejściowe: cesja wierzytelności na zabezpieczenie,

przy czym zabezpieczenia przejściowe zostały ustanowione na okres do dnia 8 marca 2010 r.

Wypłata pierwszej transzy kredytu była uzależniona od udokumentowania ustanowienia prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu, tj. przedłożenia w banku: ustanowienia pełnomocnictwa, o którym mowa w § 3 ust. 6, oświadczenia na formularzu T.U. EUROPA S.A. oraz certyfikatu ubezpieczenia (§ 4 ust. 5 pkt e-g CSU).

Część ogólna umowy przewidywała, że:

- § 1 ust. 2 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej kwota kredytu w złotych zostanie określona poprzez przeliczenie na złote kwoty wyrażonej w walucie, w której kredyt był denominowany, według kursu kupna tej waluty, zgodnie z Tabelą kursów z dnia uruchomienia środków;

- § 1 ust. 3 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej:

1/ zmiana kursu waluty wpływała na wypłacane w złotych przez bank kwoty transz kredytu oraz na spłacane w złotych przez kredytobiorcę kwoty rat kapitałowo-odsetkowych,

2/ ryzyko związane ze zmianą kursu waluty ponosi kredytobiorca, z uwzględnieniem § 11 ust. 2-4 oraz § 18 ust. 6;

- § 2 ust. 2 pkt 3 – stopa bazowa w przypadku kredytów denominowanych w CHF odpowiada obowiązującej w ostatnim dniu roboczym przed dniem uruchomienia kredytu stawce LIBOR 6M;

- § 2 ust. 4 – zmiana stopy bazowej następuje ostatniego dnia każdego 6-miesięcznego okresu obrachunkowego;

- § 11 ust. 2 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej wypłata środków następuje w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej;

- § 11 ust. 3 – do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosuje się kurs kupna waluty obcej według Tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu wypłaty środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych;

- § 11 ust. 4 – w przypadku kredytów denominowanych, gdy przyznana kwota kredytu na skutek różnic kursowych okaże się na dzień uruchomienia ostatniej transzy kredytu kwotą:

1/ przewyższającą kwotę wymaganą do realizacji celu określonego w § 1 ust. 2 CSU, bank uruchomi środki w wysokości stanowiącej równowartość w walucie kredytu kwoty

niezbędnej do realizacji tego celu oraz dokona pomniejszenia salda zadłużenia poprzez spłatę kwoty niewykorzystanej,

2/ niewystarczającą do realizacji celu określonego w § 1 ust. 2 CSU, kredytobiorca zobowiązany jest do zbilansowania inwestycji poprzez uzupełnienie środków własnych przed wypłaceniem środków przez bank;

- § 13 ust. 1 – spłata kredytu powinna nastąpić w terminach i kwotach określonych w doręczonym kredytobiorcy harmonogramie spłat;

- § 13 ust. 7 – w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej:

1/ harmonogram spłat kredytu wyrażony jest w walucie, w której kredyt jest denominowany,

2/ spłata następuje w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej,

3/ do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosowany jest kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu spłaty;

- § 20 ust. 1 – niespłacenie przez kredytobiorcę raty kredytu wraz z odsetkami w terminie lub spłacenie jej w niepełnej wysokości powoduje, że należność z tego tytułu staje się zadłużeniem przeterminowanym;

- § 20 ust. 2, 3 i 6 – za każdy dzień utrzymywania się tego zadłużenia bankowi należne są odsetki naliczane według stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP od kwoty zaległego kapitału;

- § 21 ust. 1 – bank może wypowiedzieć umowę kredytu m.in. w przypadku:

1/ niedotrzymania warunków określonych w umowie,

2/ zwłoki w spłacie w terminie dwóch pełnych rat kredytu mieszkaniowego, w przypadku kredytu udzielonego w kwocie nieprzekraczającej 80 000 zł;

3/ powstania zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu pogorszenia się stanu finansowego kredytobiorcy,

4/ znacznego obniżenia realnej wartości zabezpieczeń kredytu,

5/ postępowania egzekucyjnego wszczętego przeciwko kredytobiorcy,

6/ przedłożenia przez kredytobiorcę fałszywych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów bądź nierzetelnych oświadczeń,

7/ ujawnienia okoliczności nieznanych bankowi w dniu podpisania umowy, które w ocenie banku stwarzają zagrożenie terminowej spłaty kredytu,

8/ nienależytego wykonywania innych umów zawartych z bankiem;

- § 21 ust. 2 – okres wypowiedzenia przez bank umowy o kredyt wynosi 30 dni.

Powód złożył oświadczenie, że przed zawarciem umowy o kredyt otrzymał i zapoznał się z treścią „Ogólnych warunków udzielania przez Nordea Bank Polska S.A. kredytu

mieszkaniowego NORDEA – HABITAT" oraz z treścią „Tabeli opłat i prowizji dla klientów indywidulanych w Nordea Bank Polska S.A".

Powód nie negocjował zapisów umowy kredytu, albowiem nie było takiej możliwości. W szczególności przed zawarciem umowy powód nie otrzymał projektu tego dokumentu, zapoznał się z nim bezpośrednio przed podpisaniem.

dowód: umowa kredytu nr LKM-CHF-[redacted] – k. 25-31; pełnomocnictwo do rachunku – k. 223; oświadczenie w przedmiocie ubezpieczenia niskiego wkładu, certyfikat ubezpieczenia – k. 227; oświadczenie – k. 226; szczególne warunki ubezpieczenia grupowego na życie osób zaciągających kredyty hipoteczne w Nordea Bank Polska S.A. – k. 228; Ogólne warunki udzielania przez Nordea Bank Polska S.A. kredytu mieszkaniowego NORDEA-HABITAT – k. 211- 219; zeznania świadka [redacted] – k. 315; przesłuchanie powoda – k. 484.

Ponadto w dniu zawarcia umowy nr LKM-CHF-[redacted] powód złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji i wyraził zgodę na wystawienie przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia wyrażonej w złotych, stanowiącej równowartość 215.483,75 CHF, nie wyższą jednak niż 525.715,71 zł, przy czym do przeliczenia kwoty CHF na złote miał zostać zastosowany kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów z dnia wystawienia tytułu egzekucyjnego.

dowód: oświadczenie o poddaniu się egzekucji – k. 224; informacja dla klienta o skutkach prawnych złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji – k. 225.

Kredyt udzielony powodowi na podstawie Umowy nr LKM-CHF-[redacted] z dnia 9 marca 2007 r. został wypłacony w następujący sposób:

- I transza – w dniu 12 marca 2007 r. – w kwocie 106.752,27 zł = 45.560,27 CHF wg kursu 2,3431 PLN,

- II transza – w dniu 14 maja 2007 r. – w kwocie 21.327,54 zł = 9.536,12 CHF wg kursu 2,2365 PLN,

- III transza – w dniu 3 sierpnia 2007 r. – w kwocie 21.025,74 zł = 9.345,19 CHF wg kursu 2,2499 PLN,

- IV transza – w dniu 12 listopada 2007 r. – w kwocie 20.723,93 zł = 9.515,12 CHF wg kursu 2,1780 PLN,

- V transza – w dniu 14 grudnia 2007 r. – w kwocie 20.207,94 zł = 9.526,66 CHF wg kursu 2,1212 PLN,

- VI transza – w dniu 4 lutego 2009 r. – w kwocie 8.181,91 zł = 2.710,14 CHF wg kursu 3,0190 PLN.

dowód: pismo z dnia 24 maja 2016 r. – k. 32; zestawienie operacji – k. 42-50.

Ponadto w dniu 7 sierpnia 2008 r. Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni jako kredytodawca oraz [redacted] jako kredytobiorca zawarli umowę nr LKM-CHF-[redacted] o kredyt mieszkaniowy NORDEA-HABITAT (kredyt hipoteczny przeznaczony na zakup lub zmianę nieruchomości na rynku wtórnym) – denominowany udzielony w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 152.934,15 CHF na okres od dnia 7 sierpnia 2008 r. do dnia 12 lipca 2038 r.

Umowa była oparta na identycznym mechanizmie denominacyjnym, co umowa z dnia 9 marca 2007 r.

dowód: umowa kredytu nr CHF-[redacted] – k. 229-235; przesłuchanie powoda – k. 484.

Zarządzeniem nr 138/2008 z dnia 20 października 2008 r. Prezes Zarządu Nordea Bank Polska S.A. wprowadził Instrukcję ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut Nordea Bank Polska S.A.

Instrukcja przewidywała, że:

- § 1 ust. 2 pkt 9 - Tabela kursów/tabela oznacza zestawienie kursów średnich, kursów kupna i sprzedaży dla walut obcych oraz kursów średnich NBP, przygotowywane w każdy dzień roboczy; Tabela kursów zawiera również informacje i minimalnej kwocie transakcji negocjowanej oraz godzinę od której obowiązuje;

- § 2 ust. 1 – Tabela kursów tworzona jest i autoryzowana przez pracowników DSPS, upoważnionych w pełnomocnictwie udzielonym przez Zarząd Nordea Bank Polska S.A.;

- § 2 ust. 3 – Tabela kursów ustalana jest każdego dnia roboczego do godz. 9.00 (tabela podstawowa) oraz najpóźniej do godz. 16.00 (tabela rozszerzona); w tym celu pracownicy DSPS zobowiązani są do sprawdzenia dostępności systemu informacyjnego Reuters, a następnie systemu Globus;

- § 2 ust. 5 – dopuszczalne odchylenia od średnich kursów różnią się w zależności od rodzaju Tabeli (podstawowa lub rozszerzona); wysokość dopuszczalnych odchyleń zaakceptowanych przez Zarząd Nordea Bank Polska S.A. określa Załącznik do Instrukcji;

- § 2 ust. 6 - Tabela podstawowa obowiązuje od godz. 9.00 danego dnia roboczego do momentu wprowadzenia następnej Tabeli podstawowej lub Tabeli rozszerzonej;

- § 2 ust. 7 – Tabela rozszerzona obowiązuje najpóźniej od godz. 16.00 danego dnia roboczego do wprowadzenia pierwszej Tabeli następnego dnia roboczego.

Zgodnie z załącznikiem do Instrukcji maksymalne, dopuszczalne odchylenia od średnich kursów rynkowych wynosiły dla CHF (II grupa walut):

- dla Tabeli kursów bezgotówkowych:

- podstawowej - +/- 3,30 %,

- rozszerzonej - +/-3,80 %,

- dla Tabeli kursów gotówkowych:

- podstawowej - +/- 3,50 %,

- rozszerzonej - +/- 4,00 %.

Bank stosował kurs walutowy kupna i sprzedaży oddzielnie dla transakcji gotówkowych (kursy dla pieniędzy) oraz transakcji bezgotówkowych (kursy dla dewiz).

dowód: Zarządzenie Nr 138/2008 – k. 240; Instrukcja ustalania przez Departament Sprzedaży Produktów Skarbowych Tabeli Kursów Walut Nordea Bank Polska S.A. – k. 240v-242; zeznania świadka [redacted] *– k. 476.*

Powód spłacał kredyt w złotówkach, nie interesował się, według jakiego kursu bank będzie dokonywał przeliczenia do CHF.

dowód: przesłuchanie powoda – k. 484.

W związku ze wzrostem kursu franka szwajcarskiego oraz problemów finansowych powód zwracał się o restrukturyzację zadłużenia, w tym odroczenie płatności kolejnych rat kredytowych.

Pismem z dnia 23 lipca 2012 r. powód zwrócił się o zawieszenie spłaty kredytów nr LKM-CHF-[redacted] oraz LKM-CHF-[redacted] z powodu trudności finansowych.

W dniu 10 lipca 2013 r. powód złożył prośbę o wstrzymanie spłat rat kredytowych na okres 12 miesięcy.

dowód: pismo z dnia 23 lipca 2012 r. – k. 33.

W dniu 12 sierpnia 2013 r. powód po raz ostatni wpłacił ratę kredytu. Po tym czasie powód zaczął analizować wysokość spłacanych rat (według kursu PLN) i stwierdził, że posiada nadpłatę za okres 3 lat, o czym niezwłocznie poinformował pozwany bank. W związku z powyższym powód spotkał się z dyrektorem oddziału banku, jednak podczas spotkania odmówiono mu wglądu do dokumentacji.

dowód: przesłuchanie powoda – k. 484.

Pismem z dnia 9 stycznia 2014 r. Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni złożył powodowi oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu, wzywając do uregulowania zaległości **1.276,03 CHF** w okresie wypowiedzenia. Wskazał, że termin wypowiedzenia wynosi 30 dni, a wraz z upływem terminu wypowiedzenia umowa ulegnie rozwiązaniu.

dowód: wypowiedzenie umowy o kredyt z dnia 9 stycznia 2014 r. – k. 236.

Powód w dalszym ciągu zwracał się do banku o ugodowe rozwiązanie sprawy, jednak wnioski w tej sprawie pozostawały bez odpowiedzi. Pismem z dnia 17 czerwca 2014 r. powód zadeklarował spłatę kredytów od dnia 1 sierpnia 2014 r. Kolejne pisma powód kierował do pozwanego w dniach 20 listopada 2014 r. i 23 marca 2016 r.

dowód: pismo z dnia 17 czerwca 2014 r. – k. 33v; pismo z dnia 20 listopada 2014 r. – k. 34; pismo z dnia 23 marca 2016 r. – k. 35; przesłuchanie powoda – k. 484.

Powód nie uregulował zadłużenia w okresie wypowiedzenia, co spowodowało, że umowa uległa rozwiązaniu, a kwota kredytu została postawiona w stan wymagalności.

W dniu 2 czerwca 2014 r. Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr 167/2014 na kwotę **265.239,82 zł**, w tym:

- należność główna – 260.521,55 zł,

- odsetki umowne bankowe: wg stopy procentowej 1,4384 % rocznie za okres od dnia 12 sierpnia 2013 r. do dnia 11 września 2013 r., wg stopy procentowej 1,4284 % rocznie za okres od dnia 12 września 2013 r. do dnia 11 marca 2014 r., według stopy procentowej 1,4384 % rocznie za okres od dnia 12 marca 2014 r. do dnia 22 maja 2014 r. – 2.862,37 zł,

- odsetki umowne od zadłużenia przeterminowanego według stopy procentowej 16,0 % rocznie naliczone za okres od dnia 12 września 2013 r. do dnia 1 czerwca 2014 r. – 1.546,94 zł,

- opłata bankowa za wezwania do zapłaty – 240,00 zł,

- opłata bankowa za wystawienie BTE – 25,00 zł,

- opłata bankowa za prowadzenie rachunku – 43,96 zł.

dowód: *bankowy tytuł egzekucyjny nr 167/14 – k. 237*

W dniu 31 października 2014 r. Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni połączył się z Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. jako spółka przejmującą w trybie art. 492 §1 pkt 1 k.s.h. Wskutek połączenia spółka przejmująca – PKO BP S.A. jako następca prawny Nordea Bank Polska S.A. wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki wynikające z umów zawartych dotychczas przez spółkę przejmowaną.

okoliczność bezsporna.

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2015 r., I Co 1167/14, Sąd Rejonowy w Lubinie nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr 167/2014 z dnia 2 czerwca 2014 r. klauzulę wykonalności na rzecz PKO Banku Polskiego S.A. w Warszawie jako następcy prawnego Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni.

dowód: bankowy tytuł egzekucyjny nr 167/14 – k. 237; postanowienie Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 29 grudnia 2015 r., I Co 1167/14 – k. 238.

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego strona pozwana wystąpiła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu Tomasza Kinastowskiego o wszczęcie postępowania egzekucyjne przeciwko powodowi.

Pismem z dnia 19 stycznia 2016 r., KM 67/16, Komornik zawiadomił strony o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, tj. lokalu mieszkalnego nr [redacted] stanowiącego odrębną własność, położonego przy ul. [redacted].

W wyniku postępowania egzekucyjnego przeprowadzonego w sprawie KM 67/16 Komornik Sądowy Tomasz Kinastowski przekazał wierzycielowi łącznie 2.041,10 zł, w tym 295,01 zł tytułem zwrotu zaliczki.

dowód: odpis KW – k. 36-39; kopia wniosku o wszczęcie egzekucji – k. 239; karta rozliczeniowa akt sprawy egzekucyjnej KM 67/16 – w załączeniu.

W dniu 14 czerwca 2016 r. pracownik banku przekazał powodowi drogą e-mailową informacje o wysokości i terminach zmiany oprocentowania umownego.

dowód: wydruk wiadomości e-mail z dnia 14 czerwca 2016 r. – k. 93-94.

Na podstawie uchwał walnych zgromadzeń akcjonariuszy podjętych dnia 24 czerwca 2014 r. oraz dnia 26 czerwca 2014 r. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. przejęła Nordea Bank Polska S.A. w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. z dniem dniu 31 października 2014r.

Pierwsza wpłata powoda na rachunek prowadzony do obsługi kredytu miała miejsce w dniu 12 kwietnia 2007 r., ostatnia w dniu 12 sierpnia 2013 r.

W tym czasie powód dokonał wpłat na łączną kwotę **78.557,41 zł**, przy czym odpowiednio na:

- kapitał – 36.206,71 zł,
- odsetki – 35.881,31 zł,
- odsetki wymagalne – 2.487,49 zł,
- kapitał wymagalny – 2.027,48 zł,
- odsetki karne – 1.954,46 zł.

Traktując kredyt jako kredyt złotówkowy, przy przyjęciu oprocentowania stałego w całym okresie kredytowania w wysokości 4,67 % z dnia zawarcia umowy kredytu i odrzuceniu zapisów dotyczących zmienności stawki referencyjnej LIBOR 6M dla CHF jako niemającej zastosowania w przypadku kredytu złotówkowego, a także biorąc pod uwagę, że z dniem 12 marca 2010 r. (w związku z dokonanym zabezpieczeniem hipotecznym) bank przyjął obniżenie wysokości oprocentowania o 1,00 %, tj. do poziomu 3,67 %, uwzględniając okres od wypłaty pierwszej transzy kredytu, tj. dnia 12 marca 2007 r. do dnia wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego suma należnych rat wynosiła łącznie 75.411,39 zł, w tym kapitał: 24.173,29 zł, odsetki: 51.238,10 zł.

W związku z powyższym, gdyby kredyt miał charakter kredytu złotówkowego, kredytobiorca przy dokonanych faktycznie wpłatach na poczet kredytu denominowanego do waluty CHF nie posiadałby zaległości, a nadpłata po jego stronie wyniosłaby **3.146,02 zł** (78.557,41 zł – 75.411,39 zł).

Uwzględniając okres od wypłaty pierwszej transzy kredytu, tj. dnia 12 marca 2007 r. do dnia wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego suma należnych rat wynosiła łącznie **79.891,91 zł,** w tym kapitał: 26.106,78 zł, odsetki: 53.783,13 zł.

Przy założeniach kredytu złotówkowego kredytobiorca posiadałby zobowiązanie wymagalne wobec banku na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego w wysokości **1.334,50 zł** (79.891,91 zł – 78.557,41 zł).

Saldo z tytułu zadłużenia kredytu na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, tj. na dzień 2 czerwca 2014 r. (przy założeniu, że umowa nie została wypowiedziana, natomiast postanowienia umowne dotyczące waloryzacji kredytu oraz postanowienia umowne dotyczące zasad przeliczania dokonywanych przez powoda wpłat są postanowieniami niedozwolonymi, nie wiążą go, a umowa była w istocie umową kredytu złotówkowego oprocentowaną zgodnie z postanowieniami umownymi w oparciu o stawkę LIBOR 6M, a do samej waloryzacji nigdy nie doszło), wyniosłoby **172.310,42 zł**.

Bank nie wyliczył i nie podał w umowie w części A właściwej dla danego kredytu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania ani całkowitego kosztu kredytu.

***dowód**: zestawienia płatności rat kredytowych – k. 42-50, 90-92, 95-104; opinia biegłego sądowego z zakresu bankowości* [redacted] *– k. 534-548.*

W dacie zawarcia umowy nie było możliwe określenie całkowitego kosztu kredytu (CKK), ze względu na niemożność przewidzenia zmian kursów transakcyjnych walut, ich wzajemnych relacji oraz cen waluty na rynku międzybankowym.

Kursy kupna i sprzedaży CHF określone w Tabelach kursów walut pozwanego banku w porównaniu z kursami kupna i sprzedaży CHF stosowanymi i publikowanymi przez 5 innych banków komercyjnych w marcu 2007 r. były nieznaczne (odchylenia na poziomie około 1 %).

W odniesieniu zaś do kursów średnich franka szwajcarskiego NBP kursy kupna CHF w pozwanym banku były niższe w zasadzie w całym rozpatrywanym okresie. Z kolei kurs sprzedaży CHF w banku był co do zasady wyższy od kursu sprzedaży CHF w Tabeli NBP (w całym rozpatrywanym okresie).

Kurs średni NBP nie jest kursem transakcyjnym, jedynie kursem referencyjnym, a porównanie kursów transakcyjnych z kursem średnim NBP nie przynosi istotnej praktycznej informacji, jedynie poglądową.

***dowód:** opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu bankowości* [redacted] *– k. 613-618.*

Zastosowanie do wyznaczania ceny kredytu indeksowanego kursem CHF stopy referencyjnej WIBOR zamiast LIBOR CHF przypominałoby sytuację, gdy podmiot A pożycza na rynku zewnętrznym pieniądze po cenie 4 %, a następnie pożycza dalej podmiotowi B po cenie 3 %. Podmiot B jest w tej sytuacji uprzywilejowany i uzyskuje nieuzasadniony zysk. Natomiast podmiot A sprzedając środki poniżej kosztu jego pozyskania ponosi stratę. Odniesienie tego do zasad stosowanych w bankach stóp referencyjnych oznacza, iż powinny być one dostosowywane do waluty kredytu, dla kredytów złotowych powinno się stosować stawkę WIBOR, dla kredytów indeksowanych, denominowanych do walut obcych stawki LIBOR (odpowiednie dla waluty). Stosowanie odmiennych zasad generowałoby dla banku straty. Bank na rynkach międzybankowych pozyskuje środki odpowiednio po cenach adekwatnych dla waluty, w której następnie je pożyczki w postaci kredytów.

Udzielony w dniu 9 maca 2007 r. kredyt nie był kredytem złotówkowym, a denominowanym do waluty CHF, natomiast ze względu na charakter finansowania dotyczącego zakupu nieruchomości na rynku polskim wypłata środków następowała w walucie PLN. Bez względu na fakt jakie formy zabezpieczenia pozycji walutowej stosował w kolejnych bank Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. nie ma to wpływu na charakter kredytu i stosowanej indeksacji, ani na prawidłowość obsługi zadłużenia przez powoda.

Dla kredytu opartego na stawce referencyjnej WIBOR oprocentowanie składa się z marży w przypadku rzeczonego kredytu wynoszącej 2,35 % i stawki WIBOR 6M według stanu na dzień 3 sierpnia 2019 r. w wysokości 1,7900 łącznie 4,14 %.

W przypadku kredytu indeksowanego/denominowanego do waluty CHF przy tej samej marży w wysokości 2,35 % i ujemnej stawce referencyjnej LIBOR 6M dla CHF w wysokości – 0,7372 % według stanu na dzień 3 sierpnia 2019 r. daje oprocentowanie kredytu na poziomie 1,6120 %. Zatem oprocentowanie kredytu indeksowanego/denominowanego do waluty CHF jest niższe.

Sytuacja, gdy stawka WIBOR była wyższa od stawki LIBOR CHF dla tego samego horyzontu czasowego, miała miejsce w całym okresie kredytowania dla powoda i trwa nadal. Prawdziwe jest stwierdzenie, że wpływ oprocentowania na wysokość rat po przeliczeniu kursem sprzedaży był mniejszy niż fakt ich wzrostu spowodowany rosnącymi kursami. Kredytu indeksowanego/denominowanego do walut obcych nie można rozpatrywać tylko w kategorii niższego oprocentowania względem kredytu złotowego w oderwaniu od wysokości kursów i bez uwzględnienia faktu, w jakiej walucie osiąga się dochody. Ryzyko kursowe jest nieodłączonym aspektem kredytu indeksowanego/denominowanego do walut obcych i w przypadku kredytów długoterminowych nie można zakładać, że kurs będzie stabilny. W umowie kredytu bank informował kredytobiorcę o fakcie, że kredyt jest obarczony ryzykiem kursowym, o czym mówią zapisy § 1 ust. 3 pkt 2, § 5 ust. 2 pkt 7 i § 18 ust. 6. W § 18 ust. 6 wręcz są opisane oczekiwania banku wobec kredytobiorcy w sytuacji ewentualnego wzrostu kursów waluty dotyczące zabezpieczenia spłaty kredytu, konieczności dołączenia dodatkowego kredytobiorcy gwarantującego zdolność do obsługi kredytowej. Zatem już w 2007 r. można było przewidywać symptomy wzrostu kursów.

dowód: *opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu bankowości* [redacted] *– k. 613-618, 646-648.*

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

Powód domagał się pozbawienia wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr 167/2014 wystawionego w dniu 2 czerwca 2014 r. Twierdzenia powoda uzasadniające żądanie pozwu sprowadzały się do kwestionowania istnienia wierzytelności stwierdzonej tymże bankowym tytułem egzekucyjnym w oparciu o zarzuty związane ze stosunkiem prawnym podstawowym łączącym strony, tj. umową kredytu hipotecznego.

Stan faktyczny w sprawie sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, zeznań świadków [redacted], jak również w oparciu o przesłuchanie powoda. Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za wiarygodny, żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości dokumentów.

Nadto sąd skorzystał z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości [redacted]. Zdaniem sądu, w przeważającym zakresie opinia ta została sporządzona w sposób rzeczowy, rzetelny oraz przekonujący, w oparciu o wiedzę fachową.

Podstawę materialnoprawną roszczenia powoda stanowi przepis art. 840 § 1 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.

Zgodnie z treścią przywołanej regulacji można zwalczać treść tytułu egzekucyjnego nie korzystającego z powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu, przywołując zdarzenia leżące u podstawy świadczenia wynikającego ze zobowiązania dłużnika objętego tytułem egzekucyjnym lub u podstawy klauzuli wykonalności, nawet gdy zaszły po powstaniu tytułu, a przed nadaniem mu klauzuli wykonalności. Dłużnik banku może wytoczyć przeciwko bankowi powództwo przeciwegzekucyjne, w którym może podnieść wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wierzytelności banku, objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności. Chodzi tu o zarzuty powstałe przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego, przed nadaniem klauzuli wykonalności i po jej nadaniu. W grę mogą wchodzić zatem zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w niższej wysokości niż ujęte w tytule, czy też niewystąpienia stanu wymagalności roszczenia. W razie postawienia kredytu w stan wymagalności dłużnikowi przysługuje prawo powoływania się na zdarzenia sprzed powstania tytułu wykonawczego, w tym prawo zaprzeczenia zdarzeniu, na którym oparto jego wykonalność.

Bankowy tytuł egzekucyjny, nawet po zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności nie jest orzeczeniem sądowym. Zgodnie z art. 96 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe obowiązującym do dnia 26 listopada 2015 r. na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogły wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne, a w bankowym tytule egzekucyjnym należało oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja miała być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikały dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Stosownie do art. 97 ust. 1 prawa bankowego bankowy tytuł egzekucyjny mógł być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo była dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia.

Oznacza to, że powód może domagać się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego bankowy tytuł egzekucyjny poprzez zaprzeczenie istnienia obowiązku nim stwierdzonego, w szczególności podważenie źródła tego obowiązku, w tym wypadku umowy kredytu z dnia 9 marca 2007 r.

Przede wszystkim trafna okazała się argumentacja powoda w zakresie, w jakim wskazał on, iż umowa jest nieważna jako sprzeczna z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe z uwagi na fakt, że nie zawierała wszystkich elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytowej.

Definicja kredytu zawarta w przywołanym przepisie prawa bankowego wskazuje, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Udzielanie kredytów jest jedną z czynności banków przewidzianą w prawie bankowym. Do *essentialia negotii* umowy kredytu należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu stanowi zatem odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Różni się od umowy pożyczki pieniężnej, której istota sprowadza się do przeniesienia środków pieniężnych na własność (przy kredycie środki są oddane do dyspozycji kredytobiorcy), braku konieczności określenia celu pożyczki (przy kredycie taki cel jest obowiązkowy), wreszcie udzielanie kredytów i udzielanie pożyczek pieniężnych to odrębne czynności bankowe.

Uwzględniając powyższe należy rozważyć istotę łączącego strony zobowiązaniowego stosunku prawnego znajdującego swe źródło w umowie kredytu z dnia 9 marca 2007 r.

Jak wynika z treści § 1 ust. 1 tej umowy Nordea Bank Polska S.A. udzielił powodowi kredytu denominowanego w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 86.193,50 CHF. Z kolei spłata kredytu miała nastąpić również w złotych w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej (§ 13 ust. 7 COU). Powołane postanowienia wskazują zatem, że strony zawarły umowę, mocą której bank zobowiązał się przekazać do dyspozycji powoda nieokreśloną kwotę złotych polskich stanowiących równowartość określonych w umowie franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalana przy zastosowaniu kursu kupna (aktualna tabela kursów) obowiązującego w banku w dniu realizacji zlecenia płatniczego (§ 11 ust. 3 COU).

W ocenie sądu tak skonstruowana umowa nie nosi cech umowy kredytu oznaczonych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego, a w konsekwencji jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 k.c.

Przede wszystkim brak jest w istocie jednoznacznego i stanowczego określenia w umowie sumy pieniężnej oddanej do dyspozycji kredytobiorcy. Z jednej strony bowiem umowa stanowi o udzieleniu kredytu w złotych polskich, ale suma kredytu w walucie polskiej nie została wskazana. Z drugiej strony umowa określa sumę kredytu jako równowartość sumy wyrażonej we frankach szwajcarskich, ale odsyła do określenia tej równowartości w dniu realizacji zlecenia płatniczego, czyli do daty w istocie w umowie kredytu nieskonkretyzowanej.

Zachodzi zatem istotna i zasadnicza sprzeczność pomiędzy określeniem kredytu jako udzielonego w złotych polskich a oznaczeniem przedmiotu umowy kredytu, jakim jest oddanie do dyspozycji kredytobiorcy oznaczonej sumy pieniężnej. Sumą tą nie była suma 86.193,50 CHF.

W sytuacji, gdy wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu oraz realnie spłacane raty opiewały na wartości w złotych polskich, kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej kwoty kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota, co więcej, podlegają stałej zmianie przy każdej zmianie

harmonogramu płatności. Cecha ta stanowi znaczące odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek kredytobiorcy do zwrotu kwoty otrzymanej.

W umowie kredytu z dnia 9 marca 2007 r. nie została nawet orientacyjnie wskazana suma kredytu wyrażona w złotych polskich według jakiegokolwiek kursu (pochodzącego od Nordea Banku Polska S.A. albo z innego źródła) z dnia zawarcia umowy. Nie zachodziły żadne okoliczności uniemożliwiające wskazanie w umowie przeliczenia walutowego według stanu z dnia zawarcia umowy.

Umowa została zawarta w celu sfinansowania nabycia przez powoda lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym, od dewelopera – Wrobis Developer sp. z o.o. we Wrocławiu. W umowie została wskazana wartość rynkowa tej nieruchomości mająca wynosić 94.171,47 CHF. Zupełnie nie wiadomo, na jakiej podstawie została przyjęta taka wartość, trudno zakładać, aby w umowie deweloperskiej cena sprzedaży lokalu nabywanego przez powoda miała zostać określona w CHF. Gdyby faktycznie tak się stało, wpłata na rachunek dewelopera mogłaby zostać wykonana bezpośrednio w tej walucie i wówczas w ogóle nie byłoby potrzeby jakiegokolwiek przeliczania walut CHF/PLN, a kredyt udzielony powodowi byłby standardowym kredytem walutowym.

We wniosku kredytowym powód wystąpił o udzielenie mu kredytu w kwocie 203.057,48 zł. Łącznie wypłacone zostało 198.219,33 zł. Może to wskazywać, iż nie został zrealizowany cel kredytu, jakim było sfinansowanie nabycia lokalu po cenie uzgodnionej pomiędzy powodem a deweloperem. W przypadku, w którym suma kredytu niezgodna jest z założonym w umowie celem, na jaki została przeznaczona, zachodzi kolejna wada umowy kredytu wyrażająca się sprzecznością z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, a w konsekwencji nieważnością umowy.

Nieważność umowy, która stanowi źródło zobowiązania, objętego następnie bankowym tytułem egzekucyjnym, stanowi wystarczającą podstawę skutecznego zakwestionowania tytułu wykonawczego na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

Niezależnie od powyższego, wyniki przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodowego pozwalają przyjąć, iż powód skutecznie podważył wysokość zobowiązania objętego BTE nr 167/14 z dnia 2 czerwca 2014 r. Nordea Bank Polska S.A. w Gdyni wystawiła tenże tytuł w następstwie wypowiedzenia umowy kredytu w konsekwencji powstania po stronie powoda zaległości w spłacie kredytu i postawienia kredytu w stan natychmiastowej wykonalności. W ocenie sądu w dacie 9 stycznia 2014 r., czyli dacie wskazanej w oświadczeniu Nordea Banku Polska S.A. w Gdyni, o wypowiedzeniu umowy kredytu, nie istniała po stronie powoda zaległość w kwocie 1.276,03 CHF.

Powód zakwestionował skuteczność wypowiedzenia umowy, wskazując, że kwota zadłużenia wskazana w BTE nr 164/217 została w sposób istotny zawyżona. Argumentacja powoda o braku zaległości w płatnościach rat odnosiła się do abuzywnego charakteru postanowień umowy kredytu, w szczególności postanowień: § 1 ust. 1, 3, 6 i 7^1, § 3 ust. 5 i 9, § 4 ust. 5 lit. g) i ust. 8, § 5 ust. 11 oraz § 1 ust. 2 i 3, § 3 ust. 2, § 11 ust. 2, 3, 4, § 13 ust. 7 COU.

Zgodnie z art. 385 ^{1} § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób

sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przepis art. 385^1 § 2 k.c. wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Wreszcie stosownie do art. 385^2 k.c. oceny zgodności postanowienia z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Nie budzi wątpliwości fakt, iż powód zawierając umowę o kredyt hipoteczny z Nordea Bankiem Polska S.A. występował w charakterze konsumenta w rozumieniu art. 22^1 k.c., albowiem zaciągnął kredyt w celu sfinansowania nabycia lokalu przeznaczonego na zaspokojenie swoich potrzeb mieszkaniowych.

Następnie należy zwrócić uwagę, iż powód wykazał, przede wszystkim poprzez swoje zeznania, że postanowienia umowy o kredyt NORDEA-HABITAT, ukształtowanej z użyciem wzorca pochodzącego od tego banku (części ogólnej umowy), nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione, w szczególności w zakresie dotyczącym klauzul przeliczeniowych.

W ocenie sądu, za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta oraz sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać posługiwanie się przez Nordea Bank Polska S.A. po pierwsze kursami kupna/sprzedaży CHF ustalanymi jednostronnie przez bank, pochodzącymi z jego Tabeli kursów, po drugie zaś różnymi kursami dla różnych przeliczeń, o czym stanowią § 1 ust. 1, § 4 ust. 8, § 5 ust. 11 CUS oraz § 1 ust. 2 i 3, § 11 ust. 2, 3 i 4, § 13 ust. 7 COU.

Kurs zakupu i sprzedaży ustalany był przez bank, który nie wskazał ani w samej umowie kredytu ani w jej ogólnych warunkach metody wyliczania tych kursów, poddającej się weryfikacji. Zasady ustalania kursów zostały przewidziane wyłącznie w Instrukcji wprowadzonej Zarządzeniem Prezesa Zarządu Nordea Banku Polska S.A., czyli w dokumencie wewnętrznym, niepowiązanym z relacjami łączącymi bank z jego kontrahentami. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134).

W dacie uruchomienia kredytu bank stosował kurs kupna waluty według Tabeli kursów z dnia wypłaty środków, zaś w dacie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych stosował kurs sprzedaży waluty według Tabeli kursów z dnia spłaty. Zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego. Na potrzeby przeliczenia kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia zawarcia umowy oraz z dnia płatności kolejnej raty kredytu. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju

legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

W związku z powyższym, stosownie do art. 385^1 § 2 k.c. należało dokonać oceny umowy kredytu oraz rozliczenia jego spłaty z pominięciem wskazanych, abuzywnych klauzul przeliczeniowych, przyjmując za punkt wyjścia do rozliczenia kredytu faktycznie wypłaconą sumę kolejnych transz wyrażoną w złotych polskich.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w aktualnym orzecznictwie sądowym prezentowany jest pogląd, iż klauzule przeliczeniowe zawarte w umowach kredytów indeksowanych lub denominowanych do CHF dotyczą głównych świadczeń stron, jako że określają zobowiązanie banku do wypłaty kredytu oraz zobowiązanie kredytobiorcy do jego spłaty, wobec czego – w sytuacji nieprecyzyjnego określenia tychże świadczeń na skutek eliminacji klauzul niedozwolonych umowę kredytu zawierającą takie postanowienia należy postrzegać jako nieważną. Stanowisko takie dotyczy w szczególności oceny umów kredytów typu NORDEA-HABITAT zawieranych z poprzednikiem prawnym pozwanego – Nordea Bankiem Polska S.A. w Gdyni (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 czerwca 2019 r., I ACa 250/19, oraz wyroki Sądu Okręgowego w Warszawie: z dnia 29 października 2019 r., III C 1284/18, i z dnia 3 lipca 2018 r., III C 1575/16).

Zdaniem sądu, na uwzględnienie zasługuje zarzut powoda, w zakresie w jakim wskazywał, że na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego zadłużenie nie było wymagalne.

Celem ustalenia, czy powód według stanu na datę oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, tj. 9 stycznia 2014 r., oraz według stanu na dzień 2 czerwca 2014 r. (data wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego) posiadał zaległości w spłacie rat kredytu wobec strony pozwanej, przy założeniu, że postanowienia dotyczące waloryzacji kredytu oraz postanowienia umowne dotyczące zasad przeliczenia dokonywanych przez powoda wpłat są postanowieniami niedozwolonymi i nie wiążą powoda, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości.

Jak wynika ze sporządzonej opinii w powiązaniu z zestawieniem wpłat, łączna suma należnych rat w okresie od dnia 12 marca 2007 r. do dnia wystawienia BTE wynosiła 75.411,39 zł, zaś powód w okresie od dnia 12 kwietnia 2007 r. do dnia 12 sierpnia 2013 r. wpłacił łącznie 78.557, 41 zł, co oznacza, że na dzień wystawienia BTE posiadał nadpłatę 3.146,02 zł. To zaś wyklucza istnienie wymagalnego zadłużenia w wymiarze wynikającym z treści tego tytułu.

Wprawdzie, wyliczając wysokość należnych rat, biegła nie wykonała w pełni zlecenia sądu, mianowicie błędnie założyła, że w całym okresie kredytowania oprocentowanie było stałe (w wysokości z dnia zawarcia umowy), niemniej jednak nawet przy tym błędnym założeniu (w istocie niekorzystnym dla powoda) powód w dalszym ciągu posiadałby nadpłatę w spłacie kredytu. Przewidziany w umowie wskaźnik bazowy oprocentowania, tj. wskaźnik LIBOR 6M ulegał bowiem zmianom. Na dzień zawarcia umowy wynosił 2,3200 %, a następnie kolejno (licząc co 6 miesięcy od dnia uruchomienia kredytu i przyjmując dzień roboczy przed dniem zmiany oprocentowania - § 2 ust. 3 i 4 COU) – www.bankier.pl:

- 11 września 2007 r. – 2,9500 %,

- 11 marca 2008 r. – 2,8700 %,

- 11 września 2008 r. – 2,8800 %,
- 11 marca 2009 r. – 0,6083 %,
- 11 września 2009 r. – 0,4083 %,
- 11 marca 2010 r. – 0,3325 %,
- 10 września 2010 r. – 0,2517 %,
- 11 marca 2011 r. – 0,2550 %,
- 9 września 2011 r. – 0,0500 %,
- 11 marca 2012 r. – 0,1550 %,
- 11 września 2012 r. – 0,1580 %,
- 11 marca 2013 r. – 0,0884 %,
- 11 września 2013 r. – 0,0784 %,
- 11 marca 2014 r. – 0,0804 %.

Widać zatem, iż jedynie przez pierwsze dwa lata okresu kredytowania wskaźnik ten rósł w stosunku do wskaźnika pierwotnego, następnie zaś malał i to znacząco – o ile maksymalny wzrost wyniósł +27 %, to spadek sięgnął -98 %. Średnia arytmetyczna ww. wskaźników wynosi 0,8718 %, natomiast mediana (wskaźnik pomiędzy najniższym a najwyższym) wynosi 0,2550 % - co daje wynik oprocentowania kredytu na poziomie odpowiednio 3,22 % i 2,60 % zamiast wskazanego w opinii 4,67 % oprocentowania początkowego oraz przyjętego od 12.03.2010 r. oprocentowania obniżonego do 3,67 %. Tym samym można założyć – bez potrzeby dalszego uzupełniania opinii przez kolejne obliczenia, że nadpłata po stronie powoda w dniu wystawienia pisma o wypowiedzeniu umowy oraz w dniu wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego nr 167/14 była wyraźnie wyższa od wyliczonej przez opiniującą.

Jeżeli w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności kredytobiorca podważy zapisy umowy kredytu, wskazując, że wysokość zobowiązania może być niższa, niż by to wynikało z treści BTE, powództwo może zostać uwzględnione już na tej tylko podstawie (por wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2019 r., V ACa 814/17). Pozwany Bank nie wykazał, aby wysokość należności objętej tytułem odpowiadała realnej wysokości zobowiązania.

W konsekwencji, wobec stwierdzenia bezpodstawności i bezskuteczności wypowiedzenia przez poprzednika prawnego pozwanego banku umowy kredytu, należało uznać, iż wierzytelność objęta spornym bankowym tytułem egzekucyjnym nie istniała, co uzasadnia zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Powództwo nie mogło jednak zostać uwzględnione w całości. Sąd nie może bowiem pozbawić wykonalności wykonawczego w zakresie należności wyegzekwowanych w toku postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel otrzymał od Komornika Sądowego w sprawie KM 67/16 łącznie 2.041,10 zł, z czego 295,01 zł stanowiło zwrot uiszczonej zaliczki. Tytuł wykonawczy został zatem wykonany w trybie egzekucji do kwoty 1.746,09 zł. Co do tej kwoty pozbawienie wykonalności nie jest już możliwe.

Zatem sąd pozbawił wykonalności BTE nr 167/14 z dnia 2 czerwca 2014 r. w zakresie przekraczającym kwotę 1.746,09 zł. W pozostałym zakresie sąd powództwo oddalił.

O kosztach postępowania sąd orzekł w myśl art. 100 zd. drugie k.p.c., przyjmując że powód uległ jedynie w nieznacznej części, co uzasadnia przyznanie mu zwrotu kosztów procesu w całości. Koszty te obejmują wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu – 14.400 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. W ocenie sądu brak jest podstaw do podwyższenia stawki wynagrodzenia, sprawa nie była nadmiernie skomplikowana, przeciwnie była typową sprawą na tle tzw. „kredytu frankowego".

Na podstawie art. 113 u.k.s.c. nieuiszczone koszty sądowe, obejmujące opłatę sądową od pozwu – 10.824 zł oraz wydatki na poczet wynagrodzenia biegłego wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa – 1.386,40 zł obciążają stronę pozwaną jako przegrywającą sprawę.

SĄD OKRĘGOWY WROCŁAW

Zgodność z oryginałem świadczy
Starszy Sekretarz Sądowy
Sądu Okręgowego we Wrocławiu
Ewa Nowak